

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на научно-образователната степен „Доктор“ в професионално направление: 7.6 „Спорт“, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)“

на тема:

„Проучване на спортносъстезателната дейност по водно спасяване и изготвяне на програма за развитието на този спорт в България“

Научен ръководител: доц. Стоян Андонов, доктор

Настоящата дисертация е закономерен резултат в научно-творческата дейност на ас. Наталия Генчева Стоянова, която е тясно свързана с плувния спорт и водното спасяване.

Познанията и интересите на автора в тази област, както и работата ѝ като треньор, член на „Спортна комисия“ към Международната федерация по водно спасяване – регион Европа, координатор за България и участник в международни проекти, отнасящи се до развитието на водното спасяване, имат решаващо значение за качеството на предложения труд.

Дисертационният труд има приложна стойност, социална и спортна насоченост. Предмет на изследването е не само спортът водно спасяване, неговата история, развитие и организационна структура, но и популяризирането му с цел превенция на водния травматизъм. От друга страна, извън спортносъстезателната дейност по водно спасяване е обхванат и човешкият фактор, а именно нагласите сред специалисти и треньори за развитието на спорта в Р. България.

Представеният за рецензия дисертационен труд е в обем от 162 машинописни страници, в това число 51 фигури, 27 таблици, 10 графики и 4 приложения в обем от 21 страници. Съдържанието на докторската дисертация е структурирано в три глави.

Като ползвана литература са посочени 54 заглавия на български автори, 23 на други, 14 документа и 11 интернет страници.

При представянето на ползваната литература авторите са разделени на наши и чуждестранни. Правилно е авторите да се посочат на кирилица и латиница.

В първата глава „Теоретични, научно-приложни и практически аспекти на състоянието и развитието на спорта водно спасяване” в обем от 58 страници е проучено развитието на провежданите състезания по водно спасяване, като са обособени няколко етапа.

Проучено е развитието на спорта водно спасяване в исторически аспект.

Направена е характеристика на състезанията и състезателните дисциплини от водното спасяване на организирани от Международната федерация европейски и световни първенства, като е изготвена класификация на провежданите състезания.

Проучени са моделите, по които се организира спортната дейност по водно спасяване във водещи в този спорт страни в света.

Направен е и ретроспективен анализ на структурата на управление, състезанията и състезателните дисциплини в България.

В края на главата авторът извежда някои тенденции в развитието на водното спасяване в Европа и анализира мястото на България в тях.

Прави добро впечатление познанието на автора в разглежданата област, както и това, че в сравнително краткия период от вътрешната защита се е съобразил напълно с направените забележки и препоръки.

Това важи и за работната хипотеза на труда, която е изчистена и произтича от направените в този раздел проучвания. Поставеният проблем е актуален, значим за развитието на спорта и частично изследван в България.

Целта и задачите следват логиката на постановката на проблема и работната хипотеза. Насочени са към изпълнение на мисията на Международната федерация по водно спасяване, а именно „... насърчаване и организиране на състезания, за да се стимулира интересът на състезателите за подобряване на техните умения и желание за спасяване на хора, попаднали в опасни ситуации край и във водата“.

Контингентът изследвани лица е представителен. Коректно е подбран набор от методи на изследването. Извършени са експертни изследвания – анкетни проучвания, интервю и беседа.

Трета глава: Анализ на резултатите от проведеното изследване.

В тази глава с обем от 80 страници авторът прави задълбочен анализ на системата за провеждане на състезания по водно спасяване, вкл. организацията на състезанията, състезателната програма на световните първенства и състезанията в България. С помощта на математико-статистически методи е анализирана динамиката и са изведени характерни особености на дисциплините в спорта водно спасяване.

Направено е проучване и анализ на нагласите за развитие на спорта сред средите на Водноспасителната служба към БЧК и треньорите от плувните клубове в страната, както и на участията на български състезатели в големи международни състезания.

На база резултатите от проведените изследвания авторът е разработил модели за класификация и организация на състезания по водно спасяване.

Изведени са насоки за развитието на спорта водно спасяване в България.

Направените изводи са научно обосновани и са следствие от анализа на резултатите в изследването.

През призмата на формулираните изводи от изследването и предложените насоки за развитие на спорта водно спасяване, моля да отговорите какви качества трябва да притежават състезателите по водно спасяване, за да бъдат включени в представителния отбор на България за успешно участие в Световно първенство?

Прави много добро впечатление фактът, че авторът почти изцяло е реструктурирал и преработил аналитичната част, изводите и препоръките съобразно направените по време на вътрешната защита бележки относно структурирането на труда, изводите и препоръките, редакционни и правописни грешки, озаглавяване на раздели, таблици и др.

Всичко изложено дотук ми дава основание да смятам, че третираните проблеми, техният анализ и интерпретация са допълнение в специализирана наука. Това ми дава възможност да определя научната разработка на Наталия Стоянова като значима и с определена стойност в няколко насоки:

Първо. Това е първото задълбочено проучване в областта на спортната дейност по водно спасяване за последните 25 години, като е направена етапизация на развитието на спорта и са изведени неговите основни характеристики и особености.

Второ. Като резултат от изследването са разработени адаптирани модели за класификация и организация на състезания по водно спасяване съобразно международните стандарти.

Трето. Състезателните дисциплини са анализирани от гледна точка на морфофункционалните, биоенергетичните, педагогическите и управленските фактори и имат съществен теоретико-приложен принос.

Четвърто. Изготвените от автора Насоки за развитие на спорта водно спасяване в Република България, както и моделите за класификация и организация на състезанията по водно спасяване, бяха заложени в „Програма за

развитието на спортносъстезателната дейност по водно спасяване на БЧК“ и вече се изпълняват на национално ниво.

Авторефератът вярно и точно отразява дисертационния труд.

Приложените публикации са свързани с темата на дисертационния труд и имат научно-приложна стойност.

В заключение представеният докторски труд на ас. Наталия Стоянова е резултат на нейната научноизследователска и практическа дейност в спорта водно спасяване.

Трудът има завършен вид. Съобразен е с бележките на рецензентите и разширения научен колегиум при вътрешната защита.

Убеден съм, че дисертационният труд е лично дело на Стоянова. Неоспоримите достойнства на труда, както и научно-приложните му приноси бяха изтъкнати в рецензията.

Представеният докторски труд отговаря на всички условия и изисквания, което ми позволява с увереност да предложа на уважаемото научно жури да присъди на ас. Наталия Генчева Стоянова научно-образователната степен „Доктор“ в професионално направление: 7.6 „Спорт“, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)“.

26.02.2016 г.

Рецензент:

(доц. Николай Изов, доктор)